

Vrijdag 16 december 2011

Toespraak van

JOKE SCHAUVLIEGE

VLAAMS MINISTER VAN LEEFMILIEU, NATUUR EN CULTUUR

Colloquium 20 jaar Mineraad – Vlaams Parlement, Brussel

Geachte voorzitter en raadsleden,

Beste vertegenwoordigers van maatschappelijke organisaties,

Dames en heren,

In de eerste plaats wil ik de Mineraad danken voor deze uitnodiging en de jarige feliciteren. Als je twintig bent, kijk je vooral vooruit, en dat doet de Mineraad ook met dit colloquium. Met dit evenement – en door deze adviesraad – worden we als beleidsmakers ertoe uitgedaagd om ons over de lange termijn te beraden, en rekening te houden met de conclusies van dat beraad.

Dames en heren,

"Gouverner, c'est prévoir": dit aforisme komt van de negentiende-eeuwse journalist en krantenuitgever *Emile de Girardin*, een notoir verdediger van de persvrijheid, maar ook – erg vooruitziend van hem – de uitvinder van de door advertenties gefinancierde kranten en van het vervolgverhaal.

Zijn aforisme is inmiddels misschien geworden tot een cliché, maar het is nog altijd relevant. Wanneer we de verschillende drijfveren of prikkels die de politiek aansturen,

proberen te ordenen in de tijd, dan bekomen we als vanzelf drie groepen: drijfveren die uit het verleden stammen, drijfveren die uit het heden voortspruiten, en drijfveren die aan de toekomst verbonden zijn. Het gaat om drie vragen. Wat heeft er toe geleid dat de politiek staat waar ze nu staat? Wat zijn de onmiddellijke noden? En welke zijn de verwachtingen en de wensen voor de toekomst?

Alle drie de categorieën zijn belangrijk.

Het verleden maakt ons wie we zijn, welke taal we spreken, tot welke natie en gemeente we behoren, welke welstand we hebben en uit welke klasse we komen, met welke regulering we werken en binnen welke instituties we ons bevinden, welke de krachtsverhoudingen zijn tussen de politieke partijen en wat de algemene trends en verwachtingen zijn. Allemaal factoren waarmee we als politici beter rekening houden, willen we tot zinvolle besluitvorming komen.

Maar de meest acute prikkels worden ons geleverd door het heden en de korte termijn. Het is wat ons, als politici, bereikt uit de dagdagelijkse realiteit - via rechtstreekse contacten met de mensen of geconcentreerd via middenveldorganisaties en versterkt door de pers. Deze directe noden kunnen moeilijk ontweken worden: de mensen, de publieke opinie en het middenveld willen nu eenmaal dat wat slecht gaat en dat zich enigszins in het publieke domein bevindt, onmiddellijk wordt aangepakt. En bij hun inspanningen om de problemen van nu aan te pakken, moeten politici rekening houden met wat er opgebouwd is in het verleden – en wat overigens nogal eens remmend werkt. Bovenop die dikwijls tegenstrijdige drijfveren uit het heden en het verleden, zijn de politici er ook toe gehouden uit te gaan van de prikkels die ons bereiken uit de toekomst – herinner u: *“gouverner, c’est prévoir”* – willen ze echt als beleidsmakers door het leven gaan.

Het komt er dan ook op aan die toekomstige uitdagingen goed voor ogen te houden. De elementen die voorliggen bij de actuele politieke besluitvorming moeten we dus zodanig

ordenen dat ze beantwoorden aan wenselijke toekomstbeelden. Het is, kortom, belangrijk om uit de ruis van de dag de signalen van de toekomst op te vangen.

Dames en heren,

De signalen van de toekomst. In de context van het milieubeleid bereiken er ons vele signalen uit de toekomst. Het zijn dikwijls bedreigende signalen: de klimaatverandering, het uitsterven van soorten, evenals energie-, hout-, voedsel-, water- en grondstoffentekorten. Daaronder dan - daarmee verbonden maar niet helemaal gelijk aan het milieudomein -: de bevolkingsgroei, het belang om aan iedereen een zekere welstand te verschaffen en de al of niet afdoende technologische vooruitgang.

De milieubeleidsmaker moet voor deze signalen uit de toekomst goede antennes construeren - antennes die toelaten deze signalen op te vangen en er iets zinnigs mee te doen.

Zelf heb ik, in de afgelopen jaren, gebruik gemaakt van het Belgische Europese voorzitterschap in 2010 en de aanloop daartoe, om die weg te gaan.

Tijdens dat voorzitterschap zat ik in de voorzittersstoel van de Europese ministerraad Leefmilieu, en onderhandelde ik namens Europa op verschillende internationale topbijeenkomsten. Binnen de Europese context heb ik ingezet op duurzaam materialenbeleid en er de zesmaandelijks informele ministerraad, in Gent, aan gewijd.

En met succes. De omslag van afvalbeleid naar materialenbeleid is nu gemaakt, en wordt nu overal geïmplementeerd. Niet alleen in Vlaanderen – waar we een voortrekkersrol spelen – maar doorheen de gehele Europese Unie.

Tijdens dat bewuste voorzitterschap heb ik bovendien het Europese onderhandelingsteam geleid in de Biodiversiteitstop in Nagoya, en in de Klimaatop van Cancún. Beide topbijeenkomsten zijn, alles in acht genomen, successen geweest, en ik mag zeggen dat we daar, vanuit onze Belgisch/Vlaamse onderhandelings- en compromistraditie, op een beslissende wijze toe hebben bijgedragen. In Nagoya is er een akkoord doorgekomen

over de *Access and Benefit Sharing* – en dat is een sleutelakkoord voor de multilaterale dialoog over het behoud van de biodiversiteit. In Cancún hebben we de tegenslag van het vorige jaar in Kopenhagen kunnen omzetten in een nieuwe start, wat nu evenwel, ik moet het helaas bevestigen, terug tot enigszins ontgoochelende resultaten geleid heeft in Durban.

Al deze belevenissen – ik mag ze zo wel noemen – hebben me bewust gemaakt van het belang van het ruimere perspectief: het perspectief van de toekomst over de langere termijn, en op wereldvlak.

Dames en heren,

Ook in Vlaamse context werk ik mee aan de uitbouw van de antennes voor een toekomstgericht beleid. En ik wil er op wijzen dat de Vlaamse Regering als geheel toekomstgericht probeert te werken. Hierbij is er een interactie bezig tussen wat in het Pact 2020, het ViA-proces en het regeerakkoord staat.

Ik weet het, deze programma's hebben veeleer niet de lange, maar wel de middellange termijn als perspectief. Maar door dit perspectief ernstig te nemen, doen we wat nodig is voor de lange termijn.

En ook binnen het milieudomein bouwen we antennes die gericht zijn op de lange termijn.

→ De transitie-arena's "*Duurzaam bouwen en wonen*" en het "*Plan C, gericht op duurzaam materialenbeheer*", zijn initiatieven die afkomstig zijn uit het milieubeleid.

Ze geven nu ook gestalte aan de Vlaamse Strategie voor Duurzame Ontwikkeling en zijn opgewaardeerd tot twee van de 13 transversale thema's in het kader van ViA.

→ Ik startte recent de derde editie van de Klimaatconferentie op, en ik laat het vergezellen van een afzonderlijk traject voor de Adaptatieproblematiek.

→ Het proces van de instandhoudingsdoelstellingen, en de evaluatie-oefening die ik verwacht van de Minaraad, moeten mee het biodiversiteitsbeleid van de toekomst op poten helpen zetten.

Dames en heren,

Ik wil tot slot herinneren aan een ander aforisme van de krantenuitgever Emile de Girardin: "*Tout le monde parle de progrès, et personne ne sort de sa routine*": iedereen praat over vooruitgang, maar niemand doet afstand van zijn gewoonten. Dit suggereert enerzijds een soort morele imperatief, die overeenkomt met het eenvoudiger "*geen woorden, maar daden*". Maar anderzijds duidt dit aforisme er op dat de woorden soms krachtiger, duidelijker en meer eenstemmig moeten zijn, zodanig dat er inderdaad ook een wil ontstaat om van de routine af te wijken. En dit brengt me bij de Minaraad.

De afgelopen 20 jaar heeft de Minaraad vele adviezen gegeven over toekomstgerichte kwesties. Al in 1992 en in 1993, zijn eerste effectieve werkjaren, liet de Minaraad zich in met het 5de Milieu-Actie-Programma van de Europese Unie, met Agenda 21 en met Vlaanderen 2002, met milieuheffingen en met betere reglementering, met het Mestactieplan en met het energiebeleid, met het Structuurplan Vlaanderen en met de Groene hoofdstructuur.

De Minaraad is die cruciale onderwerpen blijven behandelen, en heeft hierbij zowel de tegenstellingen als eenstemmigheden, de blokkeringen als de toekomstvoorstellen op treffende wijze vertolkt. In die adviezen stonden er dikwijls aanbevelingen die bij wijze van spreken nu pas, op dit moment, geïmplementeerd worden. Dat zou suggereren dat de Minaraad zijn tijd dikwijls twintig jaar vooruit was.

In 2004 is de wettelijke grondslag van de Minaraad sterk gewijzigd, en in 2009 is de implementatie van deze wijziging ingezet. De nieuwe verhoudingen in de plenaire raad werken door in het type adviezen dat wordt afgeleverd, de permanente werkcommissies werden ingesteld, het wisselende voorzitterschap wordt ingevuld, en de samenwerking met andere strategische adviesraden werpt zijn vruchten af. Het doet me genoeg vast

te stellen dat de vernieuwde "S.A.R." Minaraad goed draait, en er zo in slaagt de twee recentste werkingsjaren te verzoenen met de 18 voorgaande jaren. Mochten er, bij een eventuele eerste evaluatie, verbetervoorstellen zijn, dan ben ik graag bereid daar rekening mee te houden.

Met dit colloquium, dames en heren, bewijst de vernieuwde Minaraad dat hij zijn geschiedenis waardig is: niet te lang bij het verleden stil blijven staan, maar met open blik in de toekomst kijken. Ik wens de Minaraad nog vele jaren goede werking toe, en verwacht ook in de komende jaren vele adviezen en processen die kunnen bijdragen tot een toekomstgericht milieubeleid in Vlaanderen.

Ik dank u.

Joke Schauvliege

Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur & Cultuur